

Руденко Т.П.

*кандидат філософських наук, доцент,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»*

РОЛЬ ДЕРЖАВНИХ ІНСТИТУЦІЙ У ПОЛІПШЕНІ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ. СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

З кожним роком збільшується антропний вплив суспільства на природне середовище. Однією з причин конфронтації між людиною і природним середовищем є низький рівень екологічної свідомості, нерозуміння сутності проблеми, споживацьке ставлення до природи, функціонування технологічно відсталих виробництв, що в свою чергу призводить до негативних наслідків та створення надзвичайних ситуацій.

Недосконале регулювання використання енергетичних та біоресурсів, процеси урбанізації, розширення виробничої та транспортної інфраструктури, зміни в системі державного контролю вимагають нових шляхів вирішення екологічних проблем. Актуальною є необхідність у проведенні державними інституціями комплексу природоохоронних заходів.

Поліпшення екологічної ситуації можливе через перехід до інноваційних технологій у промисловому виробництві, енергетиці, до ресурсозберігаючого типу економічного розвитку. При цьому повинна зростати роль державної політики у створенні екологічної безпеки в країні.

Сучасне суспільство зможе зменшити техногенний вплив на природне середовище якщо буде використовувати екологічно чисте виробництво. Лише перехід до нових технологій і альтернативних джерел енергії зможе змінити сформовану негативну ситуацію. Для цього необхідно залучати фахівців різного профілю, які б змогли створити й реалізувати надійний економічний механізм в охороні природного середовища, сформувані концепцію природо-користування, спрямовану на екологізацію суспільного виробництва.

Технологічна модернізація промислових виробництв сприятиме поліпшенню екологічної ситуації в країні та забезпечить захист населення від негативних наслідків функціонування виробничої сфери.

Розвиток екологічно безпечних технологій, необхідно погоджувати з міжнародними стандартами, що також допоможе запобіганню негативному впливу на природне середовище.

Система екологічного управління повинна розподіляти відповідальність і функції між державними інституціями, суспільством.

Поліпшення екологічного стану можливе через перехід до інноваційних технологій у промисловому виробництві, енергетиці, інформаційній сфері. При цьому повинна зростати роль державної політики у створенні екологічної безпеки.

Соціокультурна модель взаємозв'язку людини і природи повинна мати адаптивний характер, бути спрямованою на гармонізацію відносин між суспільством і природним середовищем.

Суспільство вдосконалюючи технологічне виробництво, залучає у виробничий процес більше нових об'єктів природи, але при цьому воно повинно враховувати її закони і баланси, виконувати умови екологічних норм, так як зміни які відбуваються у природі відображаються безпосередньо на фізичному та психічному стані суспільства.

Мова йде не про перетворення природи, а про адаптацію до неї, про збереження розвитку екосистем, про створення штучних умов, які б докорінно не змінювали природне середовище. Як бачимо цей процес є взаємообумовленим, тому і потребує різностороннього вивчення.

Звертати увагу необхідно також на антропогенні фактори впливу на природні процеси, на властивості навколишнього середовища. Сучасна наука дозволяє створити цілісну картину біосфери в її єдності з суспільством, визначити шляхи її переходу у ноосферу.

Зміст поняття «ноосфера» полягає у конструктивному впливі людини на природу, діяльність людини при цьому відбувається на науковій основі, формуються нові системні зв'язки у природному середовищі.

Глобальні зміни, з якими стикається світ потребують нових зусиль у подоланні наслідків природних катаклізмів. Зміни, які відбуваються у природному середовищі потребують вирішення ряду важливих завдань щодо оцінки їх впливу на соціально-економічні системи, а також формування відповідних механізмів адаптації та пом'якшення негативних наслідків.

Академік В. І. Вернадський стверджував, що людство, вивчаючи закони природи, все більше її перетворює відповідно своїм потребам [1, с. 130]. Потреби суспільства обумовлені обставинами людського життя і відображають об'єктивну необхідність духовного освоєння природного і соціального світу.

Головним напрямком екологічних досліджень технічних і гуманітарних наук повинно стати дослідження оптимізації функціонування природно-технічних систем, екологічної безпеки, збереження генофонду людини.

Ноосфера включає різноманітні процеси, породжені розумною діяльністю людини. Для цього потрібні нові наукові пошуки, ефективна діяльність державних інституцій та активність громадськості.

Державні інституції повинні втілювати політику екологічної безпеки, нового екологічного виміру суспільного виробництва, інфраструктури, культури, духовного життя.

Список використаних джерел:

1. Кузнецов В.И., Бургин М.С. Направленность и этапы эволюции биосферы и ноосферы / В.И. Кузнецов, М.С. Бургин // Чтения академика Владимира Ивановича Вернадского (1991–1992): Сб. науч. тр. – К., 1994. – С. 124-131.